

ב"ה

פרשת תולדות

כי עקרה היא
תולדות כ"ה כ"א

על 'עולה תמימה' שומרים מלמעלה

"ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא"^[1]: לכאורה אינו מובן: מניין ידע יצחק שהחסרון הוא אצל רבקה, "כי עקרה היא", ולא אצלו, שאינו יכול להוליד?

רצו לתרץ, בפשטות, שמכיון שהקב"ה הבטיח לאברהם "כי ביצחק יקרא לך זרע"^[2], ברור הדבר ללא כל ספק שמצדו אין מניעה בדבר, ועל כן צריך לומר ש"עקרה היא".

אמנם, אף שתירוץ זה פשוט לכאורה, הרי (כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:) כשם שדובר כמה פעמים בנוגע לשאלות בפירושי רש"י, שכאשר מוצאים שאלה וקושיא, יש לעיין ולהתבונן שמא יכולים למצוא תירוץ, כן הוא גם בנוגע למציאת תירוץ, שגם כאשר מוצאים תירוץ בהשקפה ראשונה, יש לעיין ולהתבונן האם זה אמנם תירוץ מספיק כו', ובנדון דידן, גם בהתבוננות קלה מגיעים למסקנא שאין זה תירוץ מספיק - כי:

מצינו אצל יעקב, שאף שהקב"ה הבטיח לו שישמור עליו כו', ובלשונו של יעקב בתפלתו: "ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים גו"^[3] - מכל מקום, ביקש והתפלל על קיום ההבטחה, באמרו, "אני ירא שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא"^[4].

ועל פי זה, אף שהקב"ה הבטיח "כי ביצחק יקרא לך זרע", הרי, מכיון שישנו החשש שמא גרם החטא, יתכן שנעשה שינוי, חס ושלום, בענין זה, ובמילא, יש מקום וצורך בתפלה ובקשה גם בנוגע ליצחק, והדרא קושיא לדוכתא: מדוע התפלל רק על רבקה, "כי עקרה היא"?

... [אלא התשובה היא:] בנוגע לעצמו - היה יצחק בטוח שתקויים ההבטחה "כי ביצחק יקרא לך זרע", מכיון שאצלו לא היה מקום לחשש שמא יגרום החטא.

וההסברה בזה: בהמשך הענין כותב רש"י^[5] ש"שפחה לא רצה לישא (כמו אברהם), לפי שנתקדש בהר המוריה להיות עולה תמימה".

ועל דרך זה בענין שלאחרי זה^[6] "ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה", "וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה גוי", ומפרש רש"י: "שהיה דעתו לרדת למצרים כמו שירד אביו בימי הרעב^[7], אמר לו, אל תרד מצרימה, שאתה עולה תמימה ואין חוצה לארץ כדאי לך".

והנה, המעלה המיוחדת של "עולה תמימה" היא - ששומרים עליה שלא יארע לה דבר בלתי־רצוי. ומזה מובן גם בנוגע ליצחק - שלהיותו "עולה תמימה" - בודאי שהקב"ה מגין ושומר עליו שלא יבוא לידי חטא, חס ושלום, ובמילא, אין מקום לחשש שמא יגרום החטא.

על פי זה יש להוסיף ולבאר עוד ענין בהמשך הפרשה בנוגע לברכות שרצה יצחק לברך את עשו, ובסופו של דבר בירך את יעקב:

כשנודע ליצחק שלא בירך את עשו - אזי "ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד"^[8], ובטעם הדבר - דלכאורה, גם אם בירך למישהו אחר במקום לעשו, מה מקום ל "חרדה גדולה עד מאד"?! - יש לומר^[9], שהחרדה היתה מפני שחשב שניטל ממנו, חס ושלום, הענין ד"עולה תמימה", והראיה, שלא שמרו עליו מלמעלה שיברך למי שחשב שצריך לברכו בגלל מעלת הבכורה^[10] (עד שנתברר לו שהברכות שייכות ליעקב כו', שלכן אמר "גם ברוך יהיה").

ועוד ועיקר: בענין זה גופא מודגש היותו "עולה תמימה" - ששמרו עליו מלמעלה שיברך למי שראוי באמת לקבל את הברכות, יעקב דוקא.

קטע משיחת ש"פ תולדות, מבה"ח כסלו, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ח ח"א ע' 516.

- ^[1] בראשית כה, כא.
- ^[2] בראשית כא, יב.
- ^[3] בראשית לב, יג.
- ^[4] פרש"י שם.יא. — ואף שהבן חמש למקרא לא למד עדיין פסוק זה, הרי, נוסף לכך שהחשש שמא יגרום החטא הוא סברא פשוטה. תתעורר אצלו השאלה והקושיא כשיבוא ללמוד פסוק זה.
- ^[5] כה, כו.
- ^[6] כו, א-ב.
- ^[7] ולכן מזכיר הכתוב אודות "הרעב הראשון אשר הי' בימי אברהם", כדי לבאר מדוע הוצרך הקב"ה לומר לו "אל תרד מצרימה" — מכיון "שהי' בדעתו לרדת למצרים כמו שירד אביו בימי הרעב".
- ^[8] כז, לג.
- ^[9] ולהעיר מהפירוש שמביא רש"י מתנחומא (נוסף על הפירוש כתרגומו, לשון תמי', ומדרשו שראה גיהנום פתוחה כו'), "למה חרד יצחק אמר שמא עון יש בי שברכתי קטן לפני גדול כו'", די"ל, שבזה נכלל גם החרדה על עצם העובדה שלא שומרים אותו מלמעלה כו'.
- ^[10] ע"ד מ"ש (תצא כא, טז"ז) "לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכור". "כי את הבכור בן השנואה יכיר גו'".

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צבייה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה